

ROMÁNIA

Legfőbb Ügyészség (Ministerul Public)
Legfelsőbb Semmitő- és Ítélszék melletti Ügyészség
(Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție)
Bűnügyi nyomozási és kriminalisztikai osztály
(Secția de urmărire penală și criminalistică)
Sz.: 168/P/2004.

H A T Á R O Z A T

2004. június 21.

ION MARIȚA, a Legfelső Semmitő- és Ítélszék melletti Ügyészség – Bűnügyi nyomozási és kriminalisztikai osztály ügyésze a 168/P/2004-es számú ügyben jegyzett előzetes cselekményeket vizsgálva,

M E G Á L L A P Í T O M:

2004. június 21.

Kolozsvár megyei jogú város polgármestere, a Főügyészhez intézett keresetében kérte bíróság elé állítás végett a bűnvádi eljárás megindítását a Carpatok Nép egyesület tagjai ellen, az állammal szemben folytatott ellenséges akciók, totalitárius államot támogató propaganda, alkotmányos rend elleni fellépés cselekmények és bűncselekmények elkövetésének céljával való egyesülés bűncselekmények elkövetéséért, a Büntető törvénykönyv... megszegése miatt...

Ugyanakkor a keresetben a felperes azt állította, hogy... a Carpatok Nép entitás tagjai, a Romániai Magyar Ifjúsági Szervezet (Organizația Tinerilor Maghiari din România) támogatásával egy háborús bűnös író rehabilitációját, és az író műveiből bizonyos részeknek az iskolai tankönyvekbe történő bevezetését szeretnék elérni... Továbbá azt is állították, hogy Wass Albert 1946-ban halálra volt ítélve, mivel 1940-ben Vasszentgothárdon (Sucutard) és Omboztelkén (Mureșenii de Câmpie) uszított néhány román állampolgár meggyilkolására.

* * *

A vizsgálatokból kiderül, hogy a Kolozs megyei Törvényszék – Népbíróság 1/1946-os ügyiratában kihirdetett 1946.03.13-i 1-es számú ítéletében Wass Albertet, távollétében, az országot érő katasztrófák vagy háborús bűnök miatt vétkes személyek körözésére és büntetésére vonatkozó 312/1945-ös számú törvény 3. cikk 2. bek. foglalt rendelkezések alapján, vonatkozva a 2. cikk e) pontjára, halálbüntetésre ítélték.

Terhére azon tényt jegyezték, hogy 1940. szeptemberében, rendelkezésére, Vasszentgothárd (Sucutard) község katonai parancsnoksága letartóztatta Moldovan Josif-ot és Ciț Ioan-t – akik előzőleg bíróságra idézték testi sértés elkövetése miatt – és Mihály Rozalia és Estera testvéreket, akikről feltételezte, hogy kommunista tevékenységeket végeztek és előzőleg feljelentették őt a román hatóságnál.

1940. 09. 22-én a négy letartóztatottat őrizet alatt Cege (Țaga) községbe vitték, ahol a következő nap kilőtték és egy közös sírba dobták.

Ugyanakkor még jegyzésre került, hogy Wass Albert ellenséges kapcsolatban volt a Vasszentgothárd (Sucutard) község szomszédos községének, Omboztelke (Mureșenii de Câmpie) papjával, Andrei Bujorral, egy vadászterület miatt, és azért mert ez egy „nagy

román" volt.

Ezen okból a katonai parancsnokot felbujtotta, hogy ölje meg a papot és a feleségéből és 3 gyermekéből álló családját, valamint még 6 személyt – összesen 11 személyt.

Az elítélt terhére jegyzett bűncselekmény tartalma a következő: „2. cikk. Azok vétkesek a háborús bűncselekmények miatt az országot érő katasztrófaért, akik:

...

e) kollektív vagy egyéni megtorlásokat rendeltek el vagy valósítottak meg a polgári lakosság ellen, politikai vagy faji üldöztetés céljából...

Az érvényes Büntető-törvénykönyv, „A béke és az emberiség ellen elkövetett bűncselekmények” fejezetben, mint bűncselekményt bünteti a háborús propagandát (356. cikk), a népirtást (357. cikk), embertelen bánásmódot (358. cikk), bizonyos célpontok/létesítmények megsemmisítését és egyes javak eltulajdonítását (359. cikk) és egyes kulturális értékek megsemmisítését, kifosztását és eltulajdonítását (360. cikk).

Az említett jogi szövegek tartalmának, azon cikkelyhez való hasonlítása, amely alapján Wass Albertet elítélték, lényeges különbséget eredményez és a 2002. évi 31-es számú sürgősségi kormányrendelet elfogadásakor csak azon elítéltek voltak figyelembe véve, akiket a Büntető törvénykönyv 356–360. cikkeibe foglalt bűncselekmények egyikéért ítétek el.

A háborús bűnökre és a béke, illetve az emberek ellen elkövetett bűnökre vonatkozó nemzetközi jogi eszközök elemzéséből, amelyhez Románia is csatlakozott (a hadifoglyokkal való bánásmódról, a polgári lakosság háború idején való védelméről, a népirtás büntetének megelőzéséről és büntetéséről szóló 1949.08.12-én megkötött Genfi Egyezmény) az következik, hogy **Wass Albert elítélt cselekedetei nem sorolhatók ezen nemzetközi szerződésekbe foglalt bűncselekmények közé.**

Következve: a megvádolt személyek és a 2004.02.20. és 21. napokon szervezett felolvasó-maratonon résztvevő személyek terhére nem jegyezhető a 2002. évi 31-es számú sürgősségi kormányrendelet 5. cikkébe foglalt bűncselekmény, mivel **Wass Albert nem volt elítélve a béke és az emberiség ellen elkövetett bűncselekményért** – amely elengedhetetlen eleme annak jegyzéséhez.

A dokumentum forrása: **Tóth Ferenc** népművész, Szováta

[Nem ítélték halálra Wass Albertet...](#)

[Tóth Ferenc](#)

[Elkobozták a magánterületen felállított szováti Wass-szobrot](#)

[Nem tett vallomást Tóth Ferenc](#)

Forrás: erdely.ma